

5-6 Yaş Gelişim Özellikleri

Çocuğun Zihinsel Gelişimi

- Dikkat süreleri daha uzundur.
- Daha iyi konsantre olurlar.
- Dramatik oyunları daha karmaşık ve zengindir.
- Nesnelere büyüklüklerine, uzunluklarına, renklerine göre ayırabilirler.
- Büyüklük kavramını anlarlar (en büyük, en küçük gibi).
- Nesnelere farklı şekillerde sıralayabilirler.
- Öğretilirse büyük ve küçük harfleri gösterebilirler.
- 4 rengin dışındaki belirli renkleri bilirler (turuncu, gri gibi).
- 20'ye kadar sıralı sayabilirler.
- “Aynı, daha fazla, “daha az” kavramlarını anlarlar
- “Dünden bir gün önce, yarından bir gün sonra” kavramlarını kullanabilirler.
- Saat ve zaman kavramını anlamaya başlarlar.
- “İçinde-dışında; altında-üstünde; önünde-arkasında” kavramlarını anlarlar.
- Karmaşık neden- sonuç ilişkileri kurabilirler.
- Bazı durumlar karşısında ne yapması gerektiğini değerlendirebilir: Yağmurda dışarı çıkmak isterse ne yapması gerektiğini bilir veya yanan evi gördüğünde ne yapması gerektiğini bilir.
- Bazı harfleri yazabilirler.
- Çoğu büyük harfleri okuyabilir, ancak küçük harflerin hepsini okuyamazlar.
- Bazı rakamları yazabilir ve okuyabilirler.
- 20'den yukarı sayabilirler.
- Nesnelere toplama yapabilirler.

Çocuğun Zihinsel Gelişimini Desteklemek İçin Siz Neler Yapabilirsiniz?

- Kitap okuma zamanlarına dramayı da ekleyin. Kitapta yer alan farklı karakterlerde ses tonunuzu değiştirin. Bildik bir hikayeyi okurken belli bir yerde kesin ve çocuğunuzun tamamlamasını bekleyin. Çocuğunuzun size bir hikaye anlatmasını isteyin ve anlattıklarını kağıda yazın ve kendi hikaye kitabını oluşturmasına yardımcı olun.
- Yazı/harf kavramını öğrenmeleri için oyuncaklarının ve malzemelerinin üzerine ne olduğunu yazan etiketler yapıştırın.
- Günlük hayattaki gerçek nesnelere gruplama, birebir eşleme, sıralama yapmasını sağlayın. Örneğin, masa kurarken herkese bardak koyabilir. Veya evdeki çeşitli büyüklükteki kaşıkları sıralayabilir.
- Sayma kavramını geliştirmek için oyun oynayın. Örneğin, hareketle saymayı birleştirin. Çocuk 5 adım öne gelsin. 15 adım iki ayağıyla sıçrayarak öne gelsin. 20'ye kadar devam edebilirsiniz.

- Sayı kavramlarını karşılaştırmak için oyun oynayın. Örneğin, sizin ve çocuğun önünde farklı sayıda meyveler olsun. Tek tek sayarak kiminkinin daha fazla kiminkinin daha az olduğunu bulmasını isteyin.
- Bazı mekan kavramlarını oyun ortamında öğretin. “Altında-üstünde”, “içinde-dışında, önünde-arkasında” gibi kavramları kullanmasını sağlayın. Önce siz bu kavramları kullanarak çocuğun çeşitli nesnelere bulmasını ve göstermesini isteyin. Sonra da çocuğunuz sizden bu kavramları kullanarak nesnelere bulmanızı istesin. Örneğin, “masanın üzerindeki kutuyu getirir misin?” gibi.
- Problem çözme becerisini arttırmaya ve neden sonuç ilişkisi kurmaya yönelik oyunlar oynayın. Örneğin, “kırmızı ışıkta karşıdan karşıya geçerse ne olabilir?; Evdekilere haber vermeden arkadaşıyla oynamaya giderse neler olabilir?” gibi sorularla onu düşündürmeye çalışabilirsiniz.
- Canlandırma oyunları oynamalarını sağlayın. Örneğin, doğum günü partisi ortamı veya alışveriş merkezi, tren istasyonu gibi mekanlar canlandırılabilir.
- Teşekkür notu veya doğum günü kartı yazması için örnek olun. Kendi sizinkinden kopyalayabilir.
- Rakam kavramını geliştirmek için oyun oynayın. Örneğin, eline belirli sayıda boncuklar ve kese kağıdı verin. Saydığı boncukların rakamını kese kağıdının üzerine yazabilir. Sonra da boncukları içine koyabilir. Bir çok sayı için bunu tekrarlayabilirsiniz.
- Birlikte basit toplama faaliyetleri yapın. Kendinizdeki ve onun önündeki nesnelere sayıp eksik sayıdaki nesneyi tamamlamasını isteyin. Örneğin, sizin önünüzde 5 boncuk. Çocuğun önünde 3 boncuk olsun. 3 boncuğu 5’e tamamlaması için kaç boncuğa ihtiyacı olduğunu sorun. Bu çalışmayı farklı sayılar için de tekrarlayın.

Çocuğun Dil Gelişimi

- Kelimelerin anlamlarını sorarlar.
- Doğum gününü, telefon numarasını, anne babasının adını söyleyebilirler.
- “Ve, fakat, çünkü” kelimelerini kullanabilirler.
- Kelime dağarcığı önceki yaşlara oranla artmıştır. Çocuklar kullandıklarından daha fazla kelimeyi anlarlar.
- Hikayelerin başı, sonu ve ortası olduğunu anlarlar.
- Kitapların soldan sağa, yukardan aşağı okunduğunu anlarlar.
- Hikayeleri tekrar anlatabilirler.
- Aynı sesli harfle başlayan ve biten kelimeleri bulabilirler (a, e, i, ı, o, ö, u, ü gibi.)
- Üç eylemden oluşan bir komutları takip edebilirler.
- Aynı sessiz harflerle başlayan kelimeleri bulabilirler (ş, t, z gibi.)

Çocuğun Dil Gelişimini Desteklemek İçin Siz Neler Yapabilirsiniz?

- Doğum günü, telefon numarası ve anne baba adını öğrenmesine yardımcı olun. Öğrenene kadar tekrar etmesini sağlayın.
- Kitap okurken karşılaşılan yeni kelimelerin anlamlarını basit bir dille açıklayın. Eş anlamlarını söyleyin.

- Siz de konuşmalarınızda “ve, fakat, çünkü” gibi kelimeleri kullanın.
- Kitap okumaya devam edin. Kitapla ilgili sorular sorun. “neden, niçin, nasıl” gibi sorular. Çocuğunuzun kitabın resimlerine bakmasını sağlayın. Başka bir zamanda da bu hikayeyi resimlerine bakarak kendi cümleleriyle anlatmasını isteyin. Böylece, olayları sırasıyla anlatmasını sağlamış olursunuz.
- Aynı sesli harfle başlayan kelimeler üretmelerini sağlayan oyunlar oynayın. “A sesiyle başlayan neler var?” gibi. “Aslan a sesiyle başlar. Başka neler var?”
- Evde bir nesne saklayın ve bulana kadar 3 basamaklı komut verin. Örneğin, “Kitaplığa git. Rafın altındaki blokların arkasına bak.” gibi.
- Aynı sessiz harfle başlayan kelimeler üretmelerini sağlayan oyunlar oynayın. “Ş sesiyle başlayan neler var?” gibi. “Şemsiye ş sesiyle başlar. Başka neler ş ile başlar?”

Çocuğun Bedensel Gelişimi

- Yemeklerini çatal bıçak kullanarak yerler.
- Saçlarını tararlar, dişlerini fırçalarlar, ellerini yüzlerini yıkarlar, burunlarını silerler.
- Yardımla banyo yapabilirler.
- Ayakkabılarını doğru giyebilirler.
- Ayakkabı bağcıklarını bağlayabilirler
- Eli göğsünde tek ayak üzerinde durabilirler.
- Geri zıplayabilirler.
- Tek elle topu fırlatabilir, iki eliyle yakalayabilirler.
- İki eliyle topuklarına dokunabilirler.
- Bazı baş harfleri taklit ederek yazabilirlerler.
- Basit bir ev resmi çizebilirler.
- 6-7 kısımdan oluşan insan resmi çizebilirler.
- Katlanmış bir kağıdı zarfa koyabilirler.
- İsim ve soyadını yazabilirler.

Çocuğun Bedensel Gelişimini Desteklemek İçin Siz Neler Yapabilirsiniz?

- Yapabilir durumda oldukları alışkanlıklarını sürdürebilmeleri için takdir etmeye devam edin.
- Bu dönemde çocuklar oldukça hareketlidirler. Hem büyük kas hem de küçük kaslarını geliştirici hareketler yapmasına olanak tanıyın. Büyük kas gelişimi için topu yakalama oyunu oynayın. Küçük bir topu belirli bir mesafeden birbirinize atın. Çocuğunuzun bir kaç arkadaşıyla birlikte de oynayabilirsiniz. Herkes birbirine atabilir. Farklı büyüklükte ve ağırlıkta toplar da kullanabilirsiniz.
- Zıplama, atlama, hoplama oyunları oynamasını sağlayarak çocuğun vücut koordinasyonu ve dengesini geliştirmesine fırsat tanıyın. Koşması ve zıplamasını yaramazlık olarak değerlendirmeyin.

- Müzik eşliğinde birçok hareketi birden yapmasını isteyebilirsiniz. Müzik başladığında geri geri gidebilir. Müzik durduğunda hareket de durur. Müzik başladığında yeni bir hareket denenebilir. Eğlenerek hareket etmesi ve vücudunu çalıştırmasını sağlayabilirsiniz.
- El becerilerini geliştirmek için kağıt katlama oyunları oynayın. Örneğin, oyuncakları veya hediyeleri renkli kağıtla kaplayabilmesine yardımcı olabilirsiniz. Sonra da tek başına yapmasına fırsat verebilirsiniz.
- Kağıtları katlayarak çeşitli şekiller oluşturmasını isteyebilirsiniz.(*Origami gibi*)

Çocuğun Sosyal-Duygusal Gelişimi

- Cinsel kimliğinin kalıcı olduğunu farkındadırlar.
- Kolayca moralleri bozulabilir.
- Arkadaşlarını kendileri seçerler. Çok sevdikleri arkadaşları vardır.
- Arkadaşlarıyla işbirliği yaparlar.
- Morali bozuk olan arkadaşlarını rahatlatırlar.
- Arkadaşlarından yardım isterler.
- Arkadaşlarıyla bazen tartışırlar.
- Yetişkinlerle paylaşmadıkları sırlarını arkadaşlarıyla paylaşırlar.
- Başkalarının duygularını anlarlar ve empati gösterirler.
- Kendi duygularını ifade ederler.
- Grup kurallarına uyarlar.
- Sosyal olarak doğru ve doğru olmayan davranışlar arasındaki farkı anlarlar.
- Küçük çocukları ve hayvanları korurlar.
- Başkalarının duygularını isimlendirirler.

Çocuğun Sosyal-Duygusal Gelişimini Desteklemek İçin Siz Neler Yapabilirsiniz?

- Doğru ve doğru olmayan davranışların neler olduğunu bulmaya yönelik oyunlar oynayın. Örneğin, yerlere çöp atan biri ile ilgili bir resim gösterdiğinizde bunun doğru olup olmadığını ve neden doğru olmadığını sorabilirsiniz. Futbol oynayan 3 çocuktan birinin topu diğerlerine vermediğini gösteren bir resim göstererek bu davranışın neden yanlış olduğunu söylemesini isteyebilirsiniz. Başkalarının duygularını anlayabilmesine de bu şekilde destek olabilirsiniz.
- Arkadaşlarıyla birlikte zaman geçireceği ortamlar hazırlayın. Çocuklar biraya geldiklerinde birlikte işbirliği gerektiren çalışmalar yapabilirler. Önce ne yapacaklarını planlarlar sonra herkes çalışır ve birlikte sonuçlandırır. Örneğin, kitap yapmaya karar verirler. Konusu belirlendikten sonra herkes bir sayfanın resmini yapar. Sonra da birleştirirler. Veya birlikte bir canlandırma oyunu planlarlar. Kimin ne rolü alacağı, o roldekilerin neler söyleyeceğini çalışırlar. Ne tür giysilere ihtiyaçları olacağını belirlerler.